

595,706492

E61

Insects

ENTOMOLOGISCHE BERICHTEN

MAANDBLAD UITGEGEVEN DOOR

DE NEDERLANDSCHE ENTOMOLOGISCHE VEREENIGING

Deel 17

1 augustus 1957

No 8

Adres der Redactie:

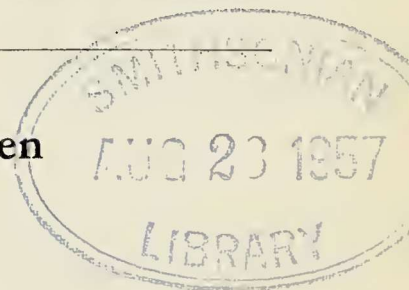
B. J. LEMPKE, Oude IJselstraat 12^{III}, Amsterdam-Zuid 2 — Nederland

INHOUD: J. H. Kuchlein: Insecten in hun overwinteringskwartieren (p. 141). — P. Benno: Aantekeningen bij de Rubicole Aculeaten-Fauna in Nederland (Hymenoptera: Vespidae, Sphecidae, Apidae, Chrysididae) (p. 143). — C. A. W. Jeekel: On three species of Sundanina Att. (p. 147). — Literatuur (p. 142: B. J. Lempke; p. 156: A. J. Besseling). — Korte mededelingen (p. 142: W. J. Boer Leffel; p. 146: R. Bouwer, Mededeling).

Insecten in hun overwinteringskwartieren

door

J. H. KUCHLEIN

In *Ent. Ber.* 15 (1954) : 223 maakt VAN EYNDHOVEN gewag van een vijftal roestjes, dat dicht bijeen zat tegen de zoldering van een vertrek in een kazemat, die zich in de Haarlemmermeerpolder bevindt. Hij vermeldt daarbij een dergelijke waarneming, die AITKEN in een Engelse schuilkelder deed.

Hoewel minder frappant, kan men deze „wolkvorming” ook in onze Limburgse grotten aantreffen. Men krijgt de indruk, dat daar de roestjes, evenals de dagpauwogen en kleine vossen steeds overwinteren op plekjes, die niet ver van de toegang tot de groeve zijn verwijderd. Deze overwinteraars vindt men dan op bepaalde wanden of gedeelten van de zoldering, waarbij de onderlinge afstand echter vaak meerdere meters bedraagt. Daarentegen lijkt het of *Acrolepia granitella* Tr. (Acrolep.) juist in de diepere delen van de groeve overwintert, althans in de Cannerberg. Daar is deze soort op dezelfde plaatsen aan te treffen, waar zich veel overwinterende steekmuggen bevinden.

Helaas is het aantal overwinterende vlinders te klein om een zinvol veldonderzoek mogelijk te maken. Hiertoe bieden evenwel de vele duizenden overwinterende steekmuggen een goede mogelijkheid. (*Natuurhist. Mbl. Maastricht* 45 (1956) : 125—131). Het is bij dit onderzoek gebleken, dat twee seizoenen achtereen de dieren in de Cannerberg zo ongeveer op dezelfde plaatsen, vaak in honderden exemplaren bijeen, overwinterden en bovendien, dat gedurende deze beide seizoenen, tijdens de overwintering dus, flinke verschuivingen zijn opgetreden. In deze groeve, waar de vele toegangen een sterke luchtcirculatie doen ontstaan, bevinden zich de muggen vooral achter in de kamers, langs de trekgangen gelegen, maar in enkele andere onderzochte grotten waren de dieren juist in de gedeelten bij de toegangen te vinden. Op het ogenblik moeten we nog in het midden laten, of de sterkte van de luchtstroming hiervoor geheel verantwoordelijk gesteld moet worden.

ENT. INS.
U.S. NATL. MUS.
AUG 19 1957

Enig verband tussen de overwinteringsplaatsen van muggen en die van de weinige vleermuizen heb ik niet kunnen ontdekken.

De keuze van de overwinteringsplaatsen bij de verschillende soorten kan dus uiteen lopen onder gelijke oecologische voorwaarden, maar lijkt elk jaar ongeveer dezelfde te zijn.

Het is voorts opvallend, dat maar zo weinig overwinterende insectensoorten van de grotten gebruik maken. Zo vond ik bijv. vlak bij een groeve binnenshuis overwinterende exemplaren van *Agonopteryx applana* F. en *Agonopteryx arenella* Schiff. (Lep., Gelech.), soorten, die ik nooit in de grotten heb aangetroffen.

Summary

Discussion of the places chosen by hibernating Lepidoptera and mosquitoes in the caves in the south of Dutch Limburg.

Amsterdam-Z. 1, Mesdagstraat 121.

Talrijk optreden van *Operophtera*-rupsen. De aanvankelijk aan vorstschade toegeschreven kaalheid van de eiken op het landgoed „Klein Frieswijk” bij Diepenveen bleek bij nadere beschouwing kaalvraat te zijn, veroorzaakt door een massaal optreden van de rupsen van *Operophtera brumata* L. En bovendien zaten ze op beuk, berk, es, populier, meidoorn, linde, wilg, esdoorn, kamperfoelie, braam, lijsterbes, maar niet op sporkenhout. Vrijwel geen enkele boom of struik was dus veilig voor de rupsen. Een groep kraaien bleek een geduchte opruiming onder de rupsen in de boomkruinen te houden, terwijl een menigte mussen de op de grond gevallen dieren opruimde.

W. J. BOER LEFFEF, Korteweg 53, Apeldoorn.

Rupsen uit wilgekatjes. Jonge rupsen, die ik in wilgekatjes gevonden had, bleken bij opkweken te behoren tot *Apamea ypsilon* Schiff. (*fissipuncta* Hw.). In de Nederlandse literatuur althans is het voorkomen van deze dieren in katjes niet vermeld.

W. J. BOER LEFFEF, Korteweg 53, Apeldoorn.

Jaarboek 1955, uitgegeven door de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen, december 1956. Prijs f 4.

Het nieuwe jaarboek telt 208 pagina's en is geïllustreerd met 38 foto's. Op entomologisch gebied bevat het de volgende artikelen:

Ir. M. M. DE LINT en C. P. MEIJERS, Bestrijdingsproeven tegen de bietevlieg, *Pegomyia hyosciami* Panz.

Ir. J. A. J. VEENENBOS, De bestrijding van de bonevlieg, *Chortophila cilicrura* Rond.

C. F. v. D. BUND, De Lepidoptera-vangsten in 1955 vergeleken met die van 1954.

(De heer VAN DER BUND deelde me mee, dat van de lijst van 1954 *Catephia alchymista* Schiff. moet vervallen wegens verwarring met een andere soort).

Dr. F. E. LOOSJES, De bestrijding van de stambonekever, *Acanthoscelides obtectus* Say, in opgeslagen voorraden.

Dr. A. F. H. BESEMER en Ir. M. v. D. VLIET, Bestrijding van de uievlieg, *Chortophila antiqua*, door een zaadbehandeling met gechlorideerde koolwaterstoffen.

Ook overigens bevat het Jaarboek natuurlijk weer tal van interessante mededelingen. — LPK.